

Új docensünk: dr. Maróti Miklós

Szeretném bemutatni az Alma Material olvasóinak dr. Maróti Miklóst, honlapja: <http://www.math.u-szeged.hu/~mmaroti/>, az Algebra és Számelmélet Tanszék új docensét. Honlapjáról versenyeredményeit, rangos díjait, cikkeit elolvashatjuk, tudományos eredményeiről is tájékozódhatunk. Rengeteg van mindegyikből, itt most nincs hely felsorolni az összes lényegeset, de mindenképpen érdemes egy pillantást vetni a szakmai önéletrajzra a honlap „Vitae” menüpontjában. Sokak véleménye szerint kiemelkedő képességű matematikusról van szó. Nekem hatalmas munkabírása is feltűnt, de az is, mindig és mindenkivel barátságos tud lenni; mindenre kíváncsi, minden újdonság érdekli, akkor is, ha éppen most érkezett egy több mint 24 órás repülőútról, a Föld másik feléről. Első éves hallgató kora óta ismerem, de közelebbről csak azóta, hogy szobatársak vagyunk a Bolyai Intézetben. Most azonban ez az interjú az interneten keresztül

készül, ugyanis Miklós éppen Prágában tartózkodik, én pedig Szegeden.

- **Hogyan kerültél Prágába?**

- 2006-ban az AAA 72 konferencián Budapesten megkeresett Jiri Tuma, a prágai Károly Egyetem Algebra Tanszékének vezetője, hogy nincs-e kedvem egy félévet Prágában tölteni, és ott kutatni, oktatni. Nagyon örültem a meghívásnak, mert eddig "csak" PhD-s témavezetőm, Ralph McKenzie hívott meg hosszabb időre.

- **Ott mivel foglalkozol?**

- Angolul tartok speciálkollégiumot a : "Special Course on the Constraint Satisfaction Problem" címmel, ami 4 óra előadást és 2 óra gyakorlatot foglal magában. Ezen kívül szemináriumokra járok, próbálom befejezni az elmaradt cikkeimet, és sok új problémával is foglalkozom.

- **Hogyan telnek napjaid?**

- Sajnos nagyon gyorsan telik az idő. Nagyon jó, hogy itt sokkal kevesebb olyan feladattal kell foglalkoznom, ami kizökkentene a kutatásból.

- **Haladjunk időrendi sorrendben. Mikor derült ki, hogy érdemes matematikával foglalkoznod?**

- Elég jó voltam matematikából általános iskolában, de semmi különöset nem éreztem, ének-zene tagozatos voltam, és hegedülni tanultam. Nyolcadikos koromban volt egy helyi matematikaverseny az iskolában, ahol jobban szerepeltem, mint sokak, akik jártak matematika szakkörre. Valószínűleg csak ezért jelentkeztem a Radnóti Gimnáziumba, és nem a konzervatóriumba.

- **Gyermekkorodban kiktől tanultál legtöbbet?**

- Legtöbbet gimnáziumi tanáromtól, Mike Jánostól, illetve a Bolyai Intézet által szervezett matematikai szakkörön Pintér Lajostól tanultam. A matematika iránti érdeklődésemet viszont a sok versenyen való részvétel hozta meg igazán.
- **Családod tagjai mivel foglalkoznak?**
- Mindenki biológus (szüleim és bátyám is), éppen ezért még véletlenül sem akartam biológus lenni.
- **Miért éppen az algebrát választottad?**
- Ebben meghatározó volt Szendrei Ágnes személye és oktatási stílusa. Nagyon érdekesnek találtam első éves koromban az axiomatikus megközelítést egy olyan tárgynál, amiről addig semmit se tudtam.
- **A matematika mely részei érdekelnék az algebrán kívül jelen pillanatban?**
- Logika, halmazelmélet, algoritmusok (számítástechnika), és mindenféle diszkrét matematika érdekel a leginkább.
- **Miért éppen a Vanderbilt University-n készítetted a PhD-det?**
- Mert az univerzális algebra szerintem legnagyobb alakjától, Ralph McKenzie-től tanulhattam.
- **Mi az, ami tetszett ott, és örülnél, ha nálunk is megvalósulna? Mik a hasonlóságok, és a mik a lényeges különbségek egy amerikai és egy magyar egyetem között?**
- Nagyon jó volt, hogy mindig volt néhány vendégprofesszor az egyetemen, aki algebrával akart foglalkozni. A problémák jöttek és mentek, és nagyon hamar rájött az ember, hogy ha nem foglalkozik valamivel 100%-osan, akkor semmi esélye felvenni a versenyt a többiekkel. Nagyon szeretném, ha Szeged hasonló

kutatói központ lehetne, és nem csak algebrából hanem más témákban is. Jó lenne például, ha néhány tárgyat angolul oktatnánk, mint például itt Prágában. Itt mindenki természetesnek veszi (másod és harmadévesek is), hogy egy speciálkollégiumot angolul tartanak. Szerintem, átlagban a szegedi diákok színvonala még mindig magasabb, mint a vanderbiltes diákoké. A nagy különbség ott van, hogy egy amerikai diák (aki 20-30 ezer dollár éves tandíjat fizet) mindent megtesz azért, hogy jó jegyet szerezzon (tanulással vagy könyörgéssel), és meg sem próbálkozik azzal, hogy csaljon a teszteken. Kint a 3-as egyáltalán nem jó jegy, mert a rossz átlaguk miatt sokan vesztik el a támogatásukat, vagy nem nyernek felvételt az orvosi egyetemre (ott ugyanis az orvosi egyetem előtt el kell végezni egy másik egyetemet, vagy főiskolát). Az oktatóknál is nagyon nagy a különbség. Akinek egy jó egyetemen jó állása van, annak egyáltalán nem kell azzal foglalkozni, hogy miből tartsa fent a családját, vagy vegye meg a következő kocsiját. Ott a kutató ha jó, akkor teljes mértékben a kutatásnak szentelheti az életét, és bőven marad még ideje, hogy utazzon, és a hobbijával foglalkozzon.

- Gyakran meghívott előadóként szerepelsz nemzetközi konferenciákon (például: <http://www.math.vanderbilt.edu/~oal2007/invitedspeakers.php>), illetve fő szervezője voltál idén nyáron a szegedi Algorithmic Complexity and Universal Algebra konferenciának. (A konferencia honlapja: <http://www.math.u-szeged.hu/confer/algebra/>.) A nemzetközi tudományos konferenciákról azonban egy átlagember csak keveset hallhat. Miért fontosak a nemzetközi konferenciák szerinted a matematika szempontjából? Miért szép, és miért nehéz egy konferencia megszervezése?
- Nekem nagyon meghatározó, hogy részt vegyek konferenciákon (a lista: <http://www.math.u-szeged.hu/~mmaroti/publications.html> lap végéfelé olvasható). Nem azért, mert minden előadás annyira érdekelne, vagy hogy

annyi emberrel tartanám a kapcsolatot. De néhány előadás meghatározó, mert olyan dologra vetít fényt, amiről vagy sosem hallottam még, vagy mindig másképpen gondolkoztam róla. Azért a 4-5 előadásért érdemes konferenciákra menni, de sajnos a legtöbb esetben az ember nem tudja előre, hogy melyik az a néhány előadás, ami leginkább felkelti az érdeklődését. A matematika sokkal gyorsabban fejlődik ma szerintem, mint 100 évvel ezelőtt. Csupán a legnehezebb problémák esetében lehet csak levelezésre és publikációkra hagyatkozni, de még ott is meghatározó a személyes kontaktus. Két ember nem 200 %-os munkát képes végezni, hanem 300 %-osat, de sajnos ez az arány rohamosan 100 % alá csökken, ahogy az emberek száma nő. Bevallom, a konferencia szervezésében szépséget én nem találtam, azonban most már jobban átérzem azoknak kollégáknak a nélkülözhetetlen munkáját, akik lehetővé teszik a matematikusok számára szintén nélkülözhetetlen konferenciákat.

- **Újszerű kezdeményezés az úgynevezett pizza-szeminárium, amelyet dr. Zádori László kollegánkkal együtt vezettek. A szeminárium nagyon népszerű, és sikerült fiatalokat is bevonni a munkába. Mik a célkitűzéseid, tapasztalataid a szemináriummal kapcsolatban, hogyan folytatjátok, ha hazajössz?**
- Sajnos egyáltalán nem olyan népszerű, mint amilyen lenne például Amerikában. Ha kint egy ilyen szemináriumot meghirdetnék, akkor annyian jönnének, amennyien beférnek a terembe, és a megrendelt pizzát meg tudnák enni. Azok is eljönnek, akik az elején még egy kukkot se értenek az előadásból. Ennek ellenére nagyon örülök, hogy van egy lelkes tábor, aki rendszeresen jár a szegedi pizza-szemináriumra. Szeretném, ha más témákban (nem csak algebrából) is lennének előadások. Itt az a lényeg, hogy mindig mindent be kell bizonyítani. Ha a diák valamit nem ért meg, akkor olyan részletességgel el kell mondani, hogy az számára is érthető legyen. Természetesen szeretném, ha a szeminárium tovább folytatódna.

- **Kérlek, mutasd be a Hozzád legközelebb álló matematikusokat! Miben sikerült együttműködni velük, hogyan tartjátok a kapcsolatot, mi a munkamódszeretek? Milyen eredményeket sikerült elérnetek, miben segítitek egymást?**
- Ez nagyon nehéz kérdés. Három matematikus van hozzám legközelebb jelenleg: Jaroslav Jezek (pillanatnyilag a feleségemmel nála lakunk Prágában), Ralph McKenzie (rendszeresen levelezünk matematikáról), és Petar Markovic (Újvidéken él, rendszeresen meglátogatom, de most éppen a Vanderbilt Egyetemen van). Minden esetben nagyon fontos a személyes kontaktus, évente legalább egyszer huzamosabb időre (minimum 1-2 hét). Már az is hatalmas segítség, ha valaki meghallgat, megérti a kutatási témát és a nehézségeket. Ha igazán jó a téma, akkor ezek után közös kutatás kezdődhet, ahol mindig az a kérdés, hogy másnap reggelre ki milyen eredménnyel tud előrukkolni. Sokszor a közös beszélgetés visz előre, de számomra kell a magányos munka is.
- **Volt évfolyamtársaidal tartjátok-e a kapcsolatot? Hogyan? Ők mivel foglalkoznak?**
- Igen, főleg személyesen, és ebben szerencsém van, hogy évfolyamom 60%-a jelenleg a Bolyai Intézetben dolgozik. Sajnos a maradék két évfolyamtársammal ritkán találkozom.
- **Szabadidődben mivel foglalkozol szívesen?**
- Nagyon szeretek kirándulni és hegyet mászni. A régi gimnazista osztálytársaimmal tartom leginkább a kapcsolatot, és nyaranta / telente velük megyünk közösen külföldre és otthoni utakra is. Ezen kívül nagyon érdekel, hogy mi történik az úrkutatásban, bár sajnos aktívan ebben nem vehetek részt.
- **Mit üzensz az SZTE TTIK volt és jelenlegi hallgatóinak (vagy akár a középiskolás diákoknak)?**

- Azzal foglalkozzanak, amit szeretnek, és amiben lehetőleg a felső 90%-ba kerülhetnek. Ebben nincs ellentmondás, nagyon sok lehetőség van az életben, és mindenki lehet valamilyen témában a felső 90%-ban. A kérdés csak az, hogy abból meg is tud-e élni. A másik tanácsom az, hogy ha valakinek van lehetősége (és mostanában nagyon sok lehetőség van erre), akkor mindenképpen menjen el külföldre élni minimum egy fél évet, és utána jöjjön haza Magyarországra, hogy a kint szerzett tudást otthon is tudja kamatoztatni. Sokkal többen tudnák értékelni azt a sok jót Magyarországon, amit most észre sem vesznek, és jobban észrevennék azt, amin tényleg változtatni kellene.

- **Köszönöm a beszélgetést!**

Horváth Eszter